

Θέμα : Συμμετοχή αλλοδαπού πολίτη σε σχολικούς αγώνες

1. Η άθληση των μαθητών στα σχολεία αποτελεί αναμφισβήτητα δραστηριότητα που εντάσσεται στην ευρύτερη έννοια μίας παιδείας πρόσφορης να συμβάλλει στην ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους. Η Πολιτεία εξειδικεύει αυτή τη δραστηριότητα στο πλαίσιο της γενικότερης παιδαγωγικής αποστολής της με διάφορους τρόπους, μεταξύ δε αυτών και με την οργάνωση σχολικών αθλητικών και καλλιτεχνικών αγώνων.

Με αφετηρία την επισήμανση αυτή, η συμμετοχή σε τέτοιους αγώνες συνιστά δικαίωμα τόσο του μαθητή όσο και του γονέα του με πολλαπλά ερείσματα στο Σύνταγμα και στην ΕΣΔΑ. Συγκεκριμένα :

α) Η ενλόγω δραστηριότητα είναι ενπρώτοις εκδήλωση του γενικού δικαιώματος στην ανάπτυξη της προσωπικότητας και του δικαιώματος συμμετοχής στην κοινωνική ζωή που κατοχυρώνει το άρθρο 5 παρ. 1 Συντ. Η διάταξη αυτή συνδέεται άμεσα με την υποχρέωση σεβασμού της αξίας του ανθρώπου (άρθρο 2 παρ. 1 Συντ.) και, κατά το Σύνταγμα, δεν καταλαμβάνει μόνον τους Έλληνες πολίτες αλλά κάθε πρόσωπο.

β) Εξάλλου, η συμμετοχή σε σχολικούς αθλητικούς αγώνες αποτελεί δικαίωμα που προκύπτει από την ελευθερία της εκπαίδευσης, και μάλιστα ως κατ' εξοχήν τρόπος επιδίωξης του σκοπού του άρθρου 16 παρ. 2 Συντ. Στον ενλόγω σκοπό περιλαμβάνεται - πέραν της ηθικής, πνευματικής και επαγγελματικής - και η "φυσική" αγωγή των μαθητών. Αξίζει να σημειωθεί ότι η προστασία αυτής της ελευθερίας έχει διευρυνθεί με το άρθρο 2 του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ. Επομένως, το σχετικό δικαίωμα δεν απολαμβάνουν μόνον Έλληνες μαθητές αλλά και όσοι αλλοδαποί μαθητές ζουν και σπουδάζουν στη χώρα μας.

γ) Το άρθρο 2 του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ κατοχυρώνει επίσης το γενικής εμβέλειας δικαίωμα των γονέων να εξασφαλίζουν την εκπαίδευση του παιδιού σύμφωνα με τις πεποιθήσεις τους. Εφόσον η συμμετοχή στους σχολικούς αγώνες εξαρτάται από σχετική απόφαση του γονέα, στο πλαίσιο των επιλογών για την γενικότερη παιδεία του παιδιού, η συμμετοχή αυτή αποτελεί έκφραση του παραπάνω δικαιώματος. Στο μέτρο που η ενλόγω δραστηριότητα του παιδιού αφορά απόφαση

σχετιζόμενη με τη γονική μέριμνα, καλύπτεται και από το άρθρο 21 παρ. 1 Συντ., το οποίο προστατεύει την οικογένεια.

2. Από την προηγηθείσα ανάπτυξη αυτή συμπεραίνει κανείς ότι ο χαρακτήρας της συμμετοχής σε σχολικούς αγώνες ως δικαιώματος, δηλαδή ως έκφρασης της ελευθερίας του προσώπου, αποκλείει κατ' αρχήν την εξάρτηση αυτής της δραστηριότητας από κρατικές σκοπιμότητες. Τούτο ισχύει, πολύ περισσότερο, όταν το Σύνταγμα και η ΕΣΔΑ δεν προβλέπουν ειδικούς περιορισμούς ούτε ως προς το αντικείμενο ούτε ως προς τους φορείς του συγκεκριμένου δικαιώματος, άρα το κατοχυρώνουν καταρχήν ως "ανεπιφύλακτο δικαίωμα" για όλους.

3. Εν προκειμένω, ανεπίτρεπτος προφανώς περιορισμός ως προς τους φορείς πρέπει να θεωρηθεί ο αποκλεισμός από την απόλαυση του δικαιώματος όσων αλλοδαπών μαθητών σπουδάζουν σε σχολείο το οποίο ακολουθεί ξένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

4. Εξάλλου, η εξάρτηση ιδιαίτερων προνομίων από την επιτυχία μαθητών σε σχολικούς αγώνες (όπως, ιδίως, η κατ' εξαίρεση εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, κατά τις προβλέψεις του άρθρου 24 του ν. 2009/1992) είναι ζήτημα ασφαλώς άσχετο με την απόλαυση του δικαιώματος από τον καθέναν. Σκοπός της δεν είναι η κατοχύρωση τέτοιων προνομίων, τα οποία μπορεί ο κοινός νομοθέτης να καταργήσει οποτεδήποτε. Αν συνέβαινε τούτο, οι αγώνες δεν θα είχαν καμμία αυτοτέλεια, αλλά θα συνιστούσαν ένα ιδιότυπο είδος "εξετάσεων" για την εισαγωγή "ενδιαφερομένων" στα ΑΕΙ και ΤΕΙ. Αντίθετα, η κατοχύρωση του δικαιώματος συμμετοχής στους αγώνες εξυπηρετεί αποκλειστικά τους γενικούς σκοπούς της παιδείας. Με την έννοια αυτή το δικαίωμα είναι αυτοτελές και δεν συνδέεται με από οποιαδήποτε "χρησιμοθηρική" - και τελικά περιοριστική - λειτουργία.

Αθήνα, 9 Φεβρουαρίου 1998